

uit: "100 jaar 'Ik en jij' van Martin Buber",
door Stephan Grätzel, in: Philosophie Magazin , 25-7-2023,

Het belangrijkste werk van Martin Buber, *Ich und Du*, werd in 1923 gepubliceerd. Honderd jaar na publicatie, in tijden van desinformatie en misverstanden, is het belangrijk om deze dialogische denker te herontdekken.

Wie in de inleidende werken over de filosofie van de 20e eeuw op zoek gaat naar de filosoof Martin Buber en zijn hoofdwerk *Ich und Du*, zal slechts kleinere vermeldingen vinden en soms zelfs tevergeefs zoeken. Een feit dat zeker als een verrassing kan komen, aangezien het werk verder wordt beschouwd als een van de meest invloedrijke boeken van de 20ste eeuw. De reden voor die onwetendheid ligt wellicht in de abruptheid waarmee Buber zijn stellingen presenteert, als een orakel.

Maar dit zou net zo goed kunnen worden ingebracht tegen de *Tractatus Logico-Philosophicus* van Ludwig Wittgenstein, die in bedoelde werken veelvuldig wordt genoemd, vooral omdat beide boeken beginnen met de woorden: "De wereld is..."

Ook qua stijl zijn ze vergelijkbaar. Bubers *Ich und Du* zou dan moeten worden gelezen als een tegenstuk van de *Tractatus*, omdat voor Buber de wereld 'tweevoudig' is, dat wil zeggen niet de 'totaliteit van *Tatsachen*', zoals Wittgenstein zegt. Voor Buber moeten feiten worden toegewezen aan ervaring en zijn dáárom al variaties op een ontmoeting tussen ik en jij, die aan elke ervaring voorafgaat.

De dubbelhartigheid van de wereld ligt in haar verschijning als ervaring én ontmoeting. Bubers 'Ich und Du' is niet eenzijdig gebaseerd op de 'logica van de feiten', maar op een 'logica van relaties', die vertrekt vanuit de ontmoeting.

Maar ondanks dit contrast met Wittgenstein blijft er een diepere overeenkomst bestaan als je Wittgensteins commentaar op het 'mystieke' aan het einde van zijn *Tractatus* opvat als het 'overwinnen' en het verlaten van het logische pad.